

PDF publikácia

Majstrujeme alebo praktická manipulácia s predmetmi v MŠ

Jozefa Chocholáčková

Upozornenie pre užívateľa tejto publikácie:

Elektronická verzia publikácie podlieha rovnakým pravidlám užívania ako tlačaná. Všetky práva sú vyhradené. Všetky práva, najmä právo na titul (názov), licenčné právo a priemyselné ochranné práva majú na základe výhradného oprávnenia udeleného licenčnou zmluvou vydavateľstvá INFRA, s. r. o. a INFRA Slovakia, s. r. o. a sú chránené autorským zákonom.

Žiadna časť nesmie byť reprodukováaná a šírená bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa. Ďalšie šírenie publikácie či jej častí inej osobe je v rozpore s autorským zákonom.

INFRA Slovakia, s. r. o. vydavateľstvo
J. Hollého 875, 908 73 Veľké Leváre
infra@kafomet.sk, www.infraslovakia.sk

© **INFRA Slovakia, s. r. o., 2020**
Všetky práva vyhradené.
Vydanie prvé.

Táto pdf-publikácia obsahuje príspevky, ktoré pôvodne vyšli v tlačenej publikácii KAUCING pre MŠ a aktualizáciách.

ČSP-007/8

ROK

Slama, prútie, kameň

Zameranie:

Vzdelávacia aktivita je zameraná na rozvoj technického myslenia detí praktickou manipuláciou a skúmaním vlastností materiálov – slamy, prútia, kameňa. Umožňuje rozvíjať spôsobilosti detí pracovať podľa jednoduchých technologických postupov, ktoré sú pre ne poskytnuté v grafickej podobe. Vzdelávacia aktivita má zručnostný charakter, dieťa je vedené k práci, poznáva význam a zmysel dobre vykonanej práce. Úlohy sú vhodné pre 5- až 6-ročné deti a môžeme ich realizovať i postupne, v rôznych formách denných činností.

Výkonový štandard:

Vymenúva rôzne prírodné materiály (napr. kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod.). Chápe technický náčrt ako návod pre vytvorenie predmetu. Podľa návrhu (schémy, náčrtu, predlohy) zhotoví daný predmet. Pracuje podľa jednoduchého kresleného postupu. Vytvorí jednoduchý výrobok a pomenuje jeho účel.

Obsahový štandard:

Učiteľka zameriava pozornosť detí na skúmanie vlastností rôznych predmetov a následne sa spolu s deťmi pokúšajú triediť ich podľa materiálov, z ktorých sú vyrobené. Skúmajú spolu rôzne druhy materiálov a zamýšľajú sa nad možnosťou ich použitia. Učiteľka poskytuje deťom predlohy predmetov a pomáha im identifikovať predmety podľa predlohy zo súboru predložených predmetov, pričom vedie deti k všimaniu si detailov predmetov, prípadne k dopĺňaniu predlohy o prvky, ktoré dieťa identifikuje na predmete a na predlohe chýbajú. Učiteľka zadáva deťom jednoduché kreslené technologické postupy a pomáha im orientovať sa v nich a postupovať v činnostiach podľa zadanej schémy, náčrtu, predlohy. Učiteľka zadáva deťom jednoduché konštrukčné úlohy, pričom pri ich riešení zapája deti do riešenia jednoduchých technických problémov, a to tým, že sa pýta otázky typu „ako?“ (napr. ako zložiť papierový domček, aby v ňom mohlo byť prasiatko...).

Evalučné otázky:

Ako opisuje predmety a materiály (napr. porovnáva ich, hodnotí možnosti využitia predmetu, materiálu pri konštruovaní špecifického výrobku)? Vytvára si po zadaní technickej úlohy vlastné riešenia a postupy (nie odpozerané)? Ako zdôvodňuje svoje postupy práce? Ako skúma predmety (napr. má tendenciu skúmať ich funkčnosť)? Ako vníma zodpovednosť za poriadok po ukončení aktivity? Aký postoj má k práci? Je trpezlivé, dokončí začatú úlohu? Vytvorí produkt – výrobok tak, aby bol funkčný?

Pomôcky:

Slama, prútie, kamene, predlohy, nožnice, orezávací nôž pre učiteľku, grafický materiál, lepidlo.

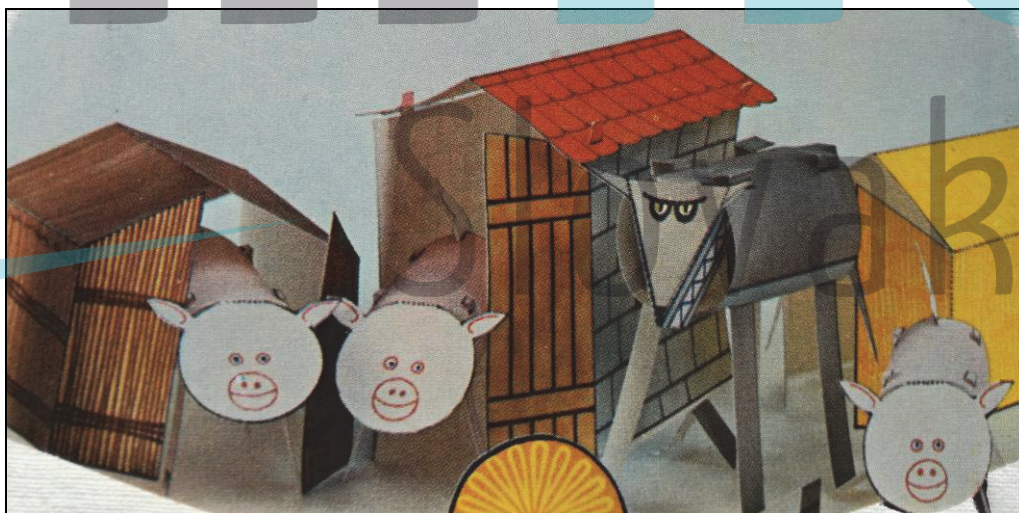
Motivácia:

*Sadni si ku mne na lávku,
poviem ti peknú rozprávku...*

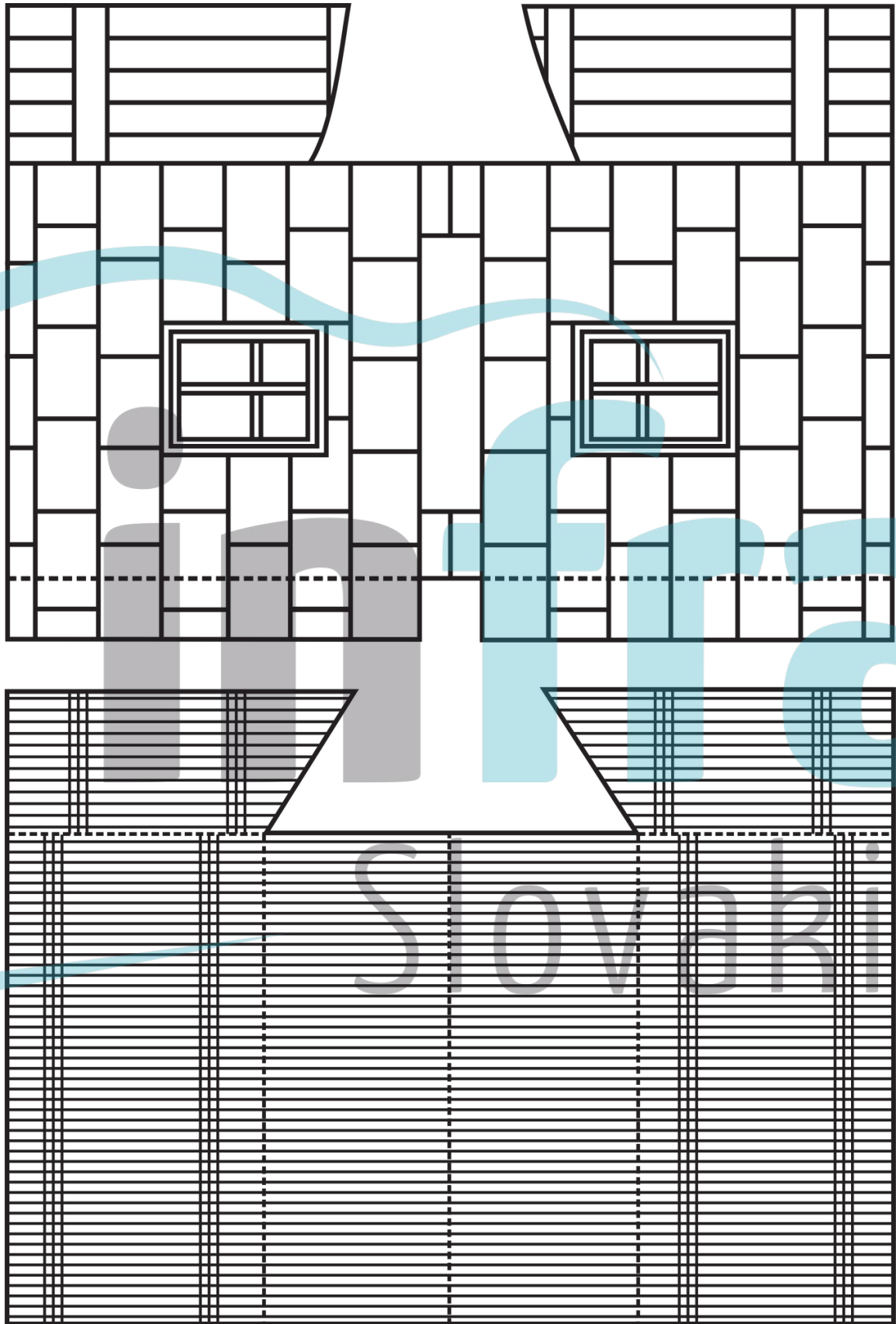
Postup:

- 1. Pohybová hra na vlka a prasiatka:** Vysvetlíme deťom pravidlá hry. Deti poskakujú v rytme vhodnej piesne o prasiatkach (napr. z CD Spieva celá škôlka 2) v priestore celej triedy a na zvukový signál – *Pozor, vlk ide!* – sa deti snažia utiecť a skrýť. Koho vlk (určené dieťa) chytí, stáva sa vlkom a hra sa opakuje.
- 2. Deti si po vydýchaní sadnú do kruhu** a vedieme s nimi krátky rozhovor o tom, či by si chceli zahrať divadielko o Troch prasiatkach. Ako by si ho mohli zahrať, čo by na to potrebovali, čo by si mohli vyrobiť... Deti majú priestor na návrhy vlastných riešení. Oceníme deti za dobré nápady (hrať môžeme so živými hercami, s maňuškami, vyrobenými bábkami atď.). Vyrobiť si ich môžeme... Ako?...
- 3. Papierové divadielko – Tri prasiatka – výroba bábok podľa predlohy:** Navrhne deťom, aby si **poprezerali predlohy** – ako možno podľa nich vyrobiť bábky na hranie divadielka o troch prasiatkach. **Rozdelia sa/rozdelíme ich do troch skupín.** V skupinke pozorne prezerajú predlohy na zhotovenie jednotlivých postáv, domčekov z rozprávky a diskutujú medzi sebou, ako by ich mohli zhotoviť. **Úlohou detí v skupinke je prísť na správny pracovný postup,** dohodnúť sa medzi sebou, kto bude čo robiť, aby mali všetko, čo k divadielku budú potrebovať – aby si ho mohli aj naozaj zahrať.
- 4. Vedíme deti k vyjadrovaniu svojich predstáv, aby sme vedeli, ako deti o riešení, postupe, činnosti premýšľajú.** Prostredníctvom vhodných otázok ich vedieme k správnym pracovným postupom. *Čo myslíte, na čo sú tam tie bodkované čiary? Aj tam treba strihať? Premýšľaj, čo sa stane, ak prestrihnem aj bodkovanú čiaru? (Ak deti neporozumejú, stačí názorne urobiť chybu, prestrihnúť bodkovanú čiaru). Áno, strecha sa rozpadla, čo to znamená? Mali sme ju preložiť podľa bodkovej čiary, to by bola naozaj strecha na domček...*
- 5. Vlastná činnosť detí:** Na to, aby sa figúrky mohli zostaviť, potrebujeme nožnice pre deti a ostrý (orezávací) nôž pre učiteľku. Podľa čiernych kontúr deti vystrihnú jednotlivé časti, učiteľka ostrým nožom prereže medzierky, do ktorých budú zasúvať nohy prasiatok, vlka. Papier ohýbajú podľa bodkovanej čiary, aby zostavili domčeky... Predlohy deťom ponúkame vo veľkosti A5, A4 alebo A3 podľa toho, ako sú deti v skupinke zručné – menší formát je náročnejší na presnosť prevedenia. Ak nedokážu vystrihnúť napr. chvostík alebo kopytka, povzbudíme ich, že môžu strihať rovno a chvostík nakoniec prilepíme, odstrihnuté kopytka iba dokreslíme. Hotové vystrihnuté domčeky, bábky môžu deti výtvarne dokresliť, vyfarbiť. Až potom papier skladáme. Ak deťom robí problém zasúvať pásiky papiera do medzierok, stačí pásiky papiera prilepiť lepidlom. **Ide o to, aby bábka po ukončení bola aj funkčnou bábkou.**

Ukážka realizácie aktivity

- 6. Hodnotenie:** Deti, ktoré ukončili činnosť, po sebe upratujú, vzájomne si pomáhame. Hotové výtvary ukladáme na určené miesta. Máme tri rozprávky, ktoré môžeme dekoratívne dotvoriť. Následne zhodnotíme, ako sa nám podarilo splniť cieľ, ako sú deti spokojné samy so sebou, či sa im naozaj podarilo vyrobiť funkčnú bábku. Deti rozprávajú, čo bolo náročné na pracovnom postupe, čo sa im podarilo, prípadne nepodarilo, či vedeli dôjsť na to, ako to treba opraviť, alebo požiadať o pomoc, či boli trpezlivé, aby bábku dokončili...

ČSP-008/4

ROK

Majstrujeme s drevom

Zameranie:

Hlavným zámerom vzdelávacej aktivity je utváranie a rozvíjanie zručností a kognitívnych spôsobilostí spojených s konštruovaním. Pomáha zlepšovať spôsobilosť používať nástroje a náradie bezpečne a správne. Deti poznávajú vlastnosti dreva a hravým spôsobom sú uvedené do sveta práce, pracovných činností a pracovného étosu. Úlohy sú vhodné pre 5- až 6-ročné deti a môžeme ich realizovať i postupne, v rôznych formách denných činností.

Výkonový štandard:

Vymenúva rôzne prírodné materiály (napr. kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod.). Používa náradie a nástroje pri príprave, úprave predmetu alebo materiálu.

Obsahový štandard:

Učiteľka zameriava pozornosť detí na skúmanie vlastností rôznych predmetov a následne sa spolu s deťmi pokúšajú triediť ich podľa materiálov, z ktorých sú vyrobené. Skúmajú spolu rôzne druhy materiálov a zamýšľajú sa nad možnosťou ich použitia. Učiteľka vytvára situácie, v ktorých majú deti možnosť spontánne vyberať náradie na prípravu/úpravu predmetov, prostredia, materiálov. Počas používania náradia a nástrojov vedie deti k ich efektívnemu a bezpečnému spôsobu používania, pomáha zlepšovať spôsobilosť používať nástroje a náradie správne. Učiteľka sa zameriava na rozvoj jednoduchých užívateľských zručností: skrutkovanie, odťahovanie a priťahovanie, zatĺkanie klincov... Dbá na dodržiavanie bezpečnostných pravidiel pri používaní rôznych nástrojov a materiálov. Učiteľka zadáva deťom jednoduché konštrukčné úlohy, pričom pri ich riešení zapája deti do riešenia jednoduchých technických problémov tým, že sa pýta otázky typu „ako“ (ako zatĺcť klinec...).

Evaluačné otázky:

Ako pozoruje predmety a materiály, s ktorými pracuje? Pozoruje skúmaný predmet alebo situáciu do detailu tak, aby zistilo o predmete čo najviac informácií? Vie rozlíšiť, ktoré predmety sú z dreva a ktoré nie? Ako pracuje na zadanej úlohe? Premyslí si úlohu skôr, ako ju začne realizovať? Ak má v priebehu úlohy problém, formuluje otázky a pýta si rady tak, aby mohlo pokračovať? Je trpezlivý a vytrvalý pri práci? Pokračuje v práci, aj keď sa mu nedarí, alebo radšej odíde? Dokončí začatú úlohu? Rešpektuje pravidlá bezpečnosti pri práci? Dodržiava stanovené inštrukcie, ak je úloha takto postavená? Ako spolupracuje v skupine, vo dvojici, je ohľaduplný? Ako vníma zodpovednosť za bezpečnosť seba a svojich kamarátov?

Pomôcky:

Čelenky, drevené predmety v triede, drevené hranoly, drevené hranoly s prevíranými dierkami, skrutky do dreva so zapustenou hlavou na kríž, skrutkovače, lipové doštičky na zatĺkanie klincov, klince, kladivká, deky.

Motivácia:

Predložíme pred deti drevené hranoly, ktoré sú opracované tak, aby boli pre deti bezpečné. Deti si sediac v kruhu podávajú niekoľko hranolov, aby mohli zistiť (všetkými zmyslami), z čoho je hranol vyrobený a aké má vlastnosti, napr. *drevo je tvrdé, je hladké, nedá sa ohýbať, je aj voňavé...*

7. **Deti v skupinách by mali navzájom spolupracovať.** Na podložku si jednoduchým spôsobom nakreslia ceruzkou/fixkou, ako budú klást' tehličky. Napríklad položia výkres na podložku a po obvode ho obkreslia. Tehličky kladú podľa nakreslených obvodových čiar. V skupinke sa dohodnú, kto pripraví maltu, kto kladie tehličky, kto murárskou lyžicou nanáša maltu. Koordináciu prác podľa potreby usmerníme, aby sa pri všetkých činnostiach vystriedali všetky deti v skupine a súbežne mali na zreteli cieľ, teda čo chcú postaviť.
8. Dbáme na to, aby sa u detí **rozvíjal cit pre bezpečné postupy práce** vzhľadom na ostré hrany tehličiek, spojovací materiál, aby si pri manipulácii s nimi a murárskou lyžičkou neublížili. **Pri realizácii tejto úlohy by mali mať deti pocit voľnosti, ktorá je predpokladom tvorivosti.** Samostatnou manipuláciou s tehličkami poznávajú tiež **vlastnosti pálenej tehly.** Ak má dieťa v priebehu plnenia úlohy problém, venujeme mu individuálnu pozornosť, aby bolo schopné dodržať stanovené inštrukcie (tehly musia byť spojené spojovacím materiálom). V prípade potreby okrem verbálneho usmernenia využijeme i demonštračný príklad realizácie (ako správne nanášať maltu, uchopiť lyžicu...). **Táto aktivita je zameraná na rozvoj jednoduchých užívateľských zručností.**
9. **K rozvíjaným postojoým charakteristikám v tejto aktivite patrí najmä schopnosť spolupracovať v skupine,** trpezlivosť a vytrvalosť pri učení sa pokusom a omylom, aby deti získali nové zručnosti.

Ukážka realizácie aktivity

10. **Hodnotenie: Akí sme boli murári.** Deti, ktoré ukončili prácu, po sebe upratujú, vzájomne si pomáhame. Stavby štyroch skupín umiestnime do stredu miestnosti. Deti si posadajú do kruhu okolo nich. Každá skupina prezentuje, čo vytvorila. Zhodnotíme, ako sa nám podarilo splniť ciele, ktoré sme si na začiatku stanovili, ale i čo sme na základe vlastnej skúsenosti zistili, čo sme sa nové dozvedeli.
11. **Reflexia: Tehličky sa nám dobre skladali, dávali sme pozor na čiaru, aby sme mali pekný dom. Múry už máme hotové, ale strechu musíme dokončiť neskôr, ešte si premyslíme ako...** Deti rozprávajú, či sú spokojné samy so sebou, **čo bolo náročné na pracovnom postupe,** čo sa im podarilo, prípadne nepodarilo, či vedeli dôjsť na to, ako to treba opraviť, skúsiť znovu, alebo požiadať o pomoc, či boli trpezlivé, aby napríklad vedeli vložiť okno do rozostavaného múru, či sa pri práci vedeli dohodnúť... Oceníme úsilie detí a vytvoríme podmienky tak, aby sa deti